

2003
Nr 2

ÕHAK

ISSN 0134-2266

Olivia pann-
koogimaastik

Taskuraha

Valitseja
valimised

Imeelukas

Kummuti-
lummutis

Lumest ja unest

VALERIA RÄNIK

LUMEGA KAETUD ON TÄNAVAD, TANUMAD
KARDLAS JA VORBUSEL, KÄRDLAS JA VARBUSEL.
LUND ÄARENI TÄIS ON KÕIK TAEVASED ANUMAD.
JÄNES ON PEENRAL – EHK UNUSTAS ARGUSE.

KARUL ON HANGEDES KAHLATA PAHA,
EI LEIA KINDLAMAT JALGEALUST.
NÜÜD TULI UNI JA MURDIS MAHA,
TULI SUUR UNI JA NIITIS JALUST.

KOHUTAV TUNNE, KUI LUND ÜLE PEA?
LUME ALL KOSUTAV UNI ON HEA!

VALERIA RÄNIK Jaanuuar

AHI ON AHNE ELUKAS.
AHI ON MÕNUS ASI.
JÄLLE SÜÜA TA PALUB,
PUID TALLE KUURIST TASSIN.

"KUI ON KÜLMETAMISOHTU,
LEIDUB KUURIST KÜLMAROHTU,"
ÕPETAS MU VANAEMA.
NÜÜD ON LIIGA VANA TEMA.

KUUD EI PAISTA TAEVAS –
SEDA SIIS PIMEDAM.
KUURITEE LAHTI KAEVAN –
SEDA SIIS PÕNEVAM.

ÕU TULEB PUHTAKS ROOKIDA –
SEDA TEEN ISE.
SIIS TULEB AHJU ROOPIDA –
SEDA TEEB ISA.

SIIS OMA KOLME
KASSI KAISSU POEN...
EMA TULEB KOJU –
AGA MEIL ON SOE!

Iga päev- mõnus talvepäev

VALERIA RÄNIK

TEISIPÄEV ON TESTI PÄEV,
KOLMAPÄEV ON KÜLMA PÄEV,
NELJAPÄEV ON NELJA-PÄEV,
REEDEL VIIMNE TUND ÄRA JÄI.
LAUPÄEVAST LAHE PÄEV SAI –
HINDED KORRAS JA EMALT PAI.
ESMASPÄEVAST SAI UHKE PÄEV –
PÄRIS SEADUSLIK PUHKEPÄEV.
MUHE NÄGU MUL IGA PÄEV –
JÕULUD LÄBI ÜKS PÜHAPÄEV,
SIIS UUSAASTA, KA PÕNEV PÄEV,
JA SIIS KOLMEKUNINGAPÄEV.
JÄLLE IGA PÄEV KOOLIPÄEV.
IGA PÄEV – MÕNUS TALVEPÄEV.

ANDRUS NORAK

Eesti vulkaanid

KÜLL ON HEA, ET EI OLE
EESTIS ÜHTKI VULKAANI.
SELLEPÄRAST MA EESTIS
ELANGI SIIAMAANI.

ÕNNEKS EESTIS KA MAA
TIHTI EI VÄRISE.
SELLEPÄRAST SIIN MA
ELANGI PÄRISELT.

EESTIS ON PALJU KAANE,
UJUVAD JÄRVES JA JÖES.
EESTIS EI OLE VULKAANE,
MA NENDE PÄRAST EI PÖE.

TORE ON EESTIS MUL,
EI VII MIND SIIT ÜKSKI VÄGI.
EESTIS EI PURSKA TULD
MITTE AINUSKI MÄGI.

Illustreerinud TIINA REINSALU

Tuisk MILVI PANGA

KES TARES, KES TARUS,
KES URUS, KES ORUS...
HUU! TUISUPOISS ULUS
JA KORSTNASSE PUNUS.

SIIN HANGED, SEAL HANGED,
KUS KAEVUD, KUS PANGED?
KUS OLI TEE VÕI RADA?
VÕID NÜÜD MÕISTATADA.

Hiiirtelugu MILVI PANGA

KUSKIL SIIN- JA SEALPOOL PIIRI
(MINA MÖTLEN SILMAPIIRI)
ELAB-KOLAB OHTRALT HIIRI,
VAHEL LAUSA KARJAVIISI.
PÖLLUL SIBAB PÖLLUHIIRI,
KARJAMAAL NEID KARIHIIRI.
HUNTKI METSAS MITU MIILI
NÄLJAS JOOKSNULT NAPSAB HIIRI.
KÜLL SA TEAD, KUS ENDISTVIISI
KASSID KARISTAVAD HIIRI.

Taskuraha

KARIN SAAREPUU

Kogu pere oli mõne aja juba öhtusöögilaua ümber istunud, kui Mihkel ootamatult kahvli käest pani:

"Mul on üks küsimus."

"Jaa, palun," oli ema pisut üllatunud.

"Kas mina võiksin pisut taskuraha kooli kaasa saada?" küsis Mihkel vaikselt.

"Esimeses klassis... milleks sul seda vaja on?" imestas ema.

"Sa ei tea ju raha väärtusest öieti veel midagi..." alustas isa.

"Te saate ju tasuta süüa, pole vaja järjekorras seista ega midagi," turtus vanem vend.

"Saage nüüd ometi aru, mul on vaja seda taskuraha!" muutus Mihkel kärsituks. "Teistel on kõigil iga päev raha kaasas." Poiss põrnitses tusaselt oma taldrikusse ja söögiisu näis tal täiesti kadunud olevat.

"Kas sa ei saa koolis kõhtu täis?" püüdis ema uurida.

"Äkki on toit kehv?" pakkus isa.

"Kokast on palju," teadis vend. "Kui ikka keeravad mingi kalaluid täis supi kokku...või kuiva ja soonilise kotleti kesk hallikat sousti..."

"Kastet!" löikas isa poeg Jaani jutule vahele.

"Mida?" ei saanud Jaan kohe aru.

"Soust ütleme siis, kui me räägime näiteks seenesoustist, aga lihatoitudel on kaste, saad aru," seletas isa pikalt, sest talle meeldis, kui asju võimalikult täpselt nimetati.

"Kas ma siis võin homme natuke raha kaasa võtta või ei?" jäi Mihkel oma soovile kindlaks.

"Miks sul seda nii kindlasti vaja on?" ei mõistnud ema endistviisi.

"Kõik ostavad midagi puhvetist ja annavad siis oma äranägemise järgi teistele ka. Kui mul raha ei ole, siis võivad mu sõbrad arvata, et mul pole seda üldse, ja siis ma ei ole võib-olla enam nende jaoks hea kaaslane," prahvatas Mihkel nüüd välja kogu oma tõsise mure. Laudkond oli tükk aega vait.

"Me oleme ikka rääkinud, et õige sõber ei mööda su väärtust asjade ega raha hulga järgi," alustas ema tasa, kuid kaugemale ei jõudnud.

"Ega me vist tõsiasjade eest ikka ei pääse," ohkas isa. "Mihkel, mis sa ise arvad, milline oleks lahendus?"

"Ma arvan, et võtan viis krooni ja ostan selle eest kommi, mida saab mitme vahel jagada," pakkus Mihkel kergendustundega, et teda siiski üldse kuulati.

"Olgu, nii jääb. Homme arutame seda lugu edasi," oli probleem isa poolt lahendatud.

Järgmisel öhtul, kui teejoomine hakkas juba lõpupoole jõudma, küsis ema uudishimulikult: "Mihkel, kuidas sul siis see taskuraha kulutamine läks?"

"Hästi!" kõlas napp vastus.

"Kas tõestasid teistele nüüd, et oled õige mees?" mõmises vend juustuleiba nosides.

"Ma arvan küll," kinnitas Mihkel ükskõiksel ilmel.

Isale näis selline käitumine imelik. Ta vahetas emaga salamisi imesunud pilke ja küsis: "Kas sõbrad hoolivad nüüd sinust rohkem? Kas tahad nüüd edaspidigi hommikuti viit krooni kaasa?"

Mihkel klõbistas lusikaga teetassis, ise kummaliselt tõsine.

"Sellest ei olnud midagi kasu."

"Kuidas siis nii?" imestas ema.

"Nad ütlesid, et viis krooni on liiga vähe. Osal on ikka kakskümmend viis ja niimoodi..."

"Ohohh, mis mehed seal esimesel korrusel!" ei suutnud vanem vend hüüatust tagasi hoida.

"Oot-oot, mis siis nüüd saab," muutus ema murelikuks. "Kas sõbrad nüüd enam meile ei tulegi? Kas nad siis su sõbrad enam ei olegi?"

"Küll nad tulevad," kostis Mihkel tõsiselt. "Aga raha ma enam kaasa ei võta. See on mul otsustatud ja nii jääb!" Ja Mihkel tõusis vaikselt lauast, tänas ja läks oma tuppa kooliasju kokku panema.

"Vahel õpetab üks tegu rohkem kui sada sõna," arvas isa ja valas rahulolevalt uue tassitäie teed välja.

KERTTU SOANS

OLIVIA & PANNKOOGIMAASTIK

"Pannkoogid!" hüüdis Olivia juba ukse tagant. Terve majakoridor oli pannkoogilõhna täis. Olivia lasi end põrandale põlvili ja läks nii köögi poole, poristes saabastes jalad õhku tõstetud. Ema napsas ta tee pealt kinni ja tõstis sülle.

"Saapad ära, müts ära, jope ära, kindad ära ja pissile minek ja käed puh-taks!"

Olivial oli kõik korraga tehtud ja juba ta istus laua taga, jalad vinta-vänta edasi-tagasi, pea vinks-vonks vasakule-paremale.

"Ära vingerda," ütles ema, "hammustad jälle keelde!"

Olivia seisatas hetkeks ja ajas end sirgu kui harjavars. Hetkeks, jah, siis jätkus vinta-vänta ja vinks-vonks. Seda lihtsalt ei olnud võimalik tagasi hoida! Tool oli suur ja kõrge, see kadunud vanaisa tool, millel Olivia istus. Tal oli nikerdatud lõvipeadega käsitoed ja rohelisest pressitud mustri-ga sametist istumise- ja seljakoht. Jalad rippu istudes ei ulatunud Olivia ei sel-jatoeni ega põrandani. Kui ta käetugedest kinni võttis, tõusid ta küünarnukid naljakalt üles. Kadunud vanaisa tool oli loodud vinta-väntaks ja vinksa-vonksaks! Olivia ei pannud ise tähelegi, kui see jälle pihta hakkas. Ema vaigistas teda veel kümme-kaksteist korda ja loobus siis. Nagu ikka, iga söögikorra ajal. Aga koogid?

Ooo, need on head! Need ülepanni pannkoogid, mida ema pühapäeviti teeb. Esimene kaks kooki läheb nii, et ei pane tähelegi. Siis tuleb kolmas. Kolmas kook on alati väga huvitav. Sellel koogil on muster. Olivia sööb seda siit äärest ja sealt äärest, ühe pruuni küpsemistäpi juurest teise juurde ja nii kuni viimse mustrikilluni. Ja kui see on ära söödud, tuleb neljas ja vaat see nel-jas! – see on kõige huvitavam! Sellel koogil on maastik! Tumepruunid kõrge-mad kohad kui aukudega mäed, kust sisse vaadates paistab hele mulliline põhi, helepruunid pikad risti-rästi rajad ja rajakesed, mis näpuga vajutades teisele poole kooki vajuvad ja siirupijõekesteks muutuvad. Koogimaastikul on lugematu arv pisikesi konarlusi ja augukesi, neist mööda või neist sisse saab kahvliotsaga siirupit juhtida. Nii kattub varsti terve kook magusa niidist-ikuga, kust on hea keelega üle tõmmata! (Ema on seljaga laua poole, ühest käest paistab pajakinnas ja teisest pannilabidas.) Veel kord! – ja Olivia nina vajutab kui kogemata, möödaminnas ühe kõrge mäe sügavaks järveks.

"Seda ma arvasin!" hüüatab ema. "Ei saa hetkekski selga pöörata!" Ja tõm-bab Olivial salvrätikuga üle nina.

"Kuidas ta küll nägi," imestab Olivia omaette. "Seljaga...?"

"Kõigil emadel on kuklas silmad," hakkab ema naerma, kui Olivia hämmas-tunud nägu näeb. "Ainult sina arvad, et kui ema seljaga, siis kõik lubatud!"

Kui päevaune aeg kätte jõudis ja Olivia voodisse läks, palus ta, et ema lubaks tal oma kukalt vaadata. Polnud seal mingeid silmi! Olivia tõstis juuksed üles – täiesti tavaline pea! Ema tõmbas Oliviale teki peale ja ütles:

"Kuklasilmadega küll näeb, aga neid endid näha ei ole."

"Aga kui sa magad, kas sa paned siis kuklasilmad kinni?" küsis Olivia.

"Ei pane. Emade kuklasilmad on alati lahti."

"Aga kui mina kord emaks saan?"

"Siis avanevad ka sinu kuklasilmad," ütles ema lõbusalt ja suudles Oliviat laubale.

JAAN RANNAP

Valitseja valimised

"Harakas, harakas, mis metsas uudist?" päris mullune kuusekäbi, kelle torm oli paisanud kahe oksaharu vahele ja kes nüüd vangistuses päevi mööda saatis.

"Valitseja valimised!" kädistas harakas. "Sea end valmis. Veel paar päeva, ja läheb lahti."

"Mis valimised?" ei saanud käbi aru. "Mida me valime?"

"Paremat elu...ptüi...seda, kes meile parema elu kindlustab," teadis harakas. "Ei saa enam vanaviisi, et ootad, mis ise nokka kukub. Muudatust on tarvis."

Käbil muudatuste soovi ei olnud. Temal oli kahe oksaharu vahel soe kindel koht. Aga metsas toimuv läks talle korda küll.

"Ära siis unusta teadet toomast, kuidas asjad arenevad!" karjus käbi mineva laperdavale harakale järele.

Harakas ei unustanud.

"Jänesel platvorm valmis!" kraaksatas ta varsti kuuseladvas.

"Mis platvorm?" ei saanud käbi jällegi aru.

"Lubadused, noh," selgitas harakas. "Kuidas metsas elu tema juhtimisel edasi läheb."

"Mida ta siis lubab?"

"Kändude asemele kapsad panna, kääks-kääks!" Ja harakas ruttas uute uudiste järele. Neid tuli varsti lausa robinal.

"Mäger töötab igale metsaelanikule koopa kaevata."

"Siil lubab kõiki õpetada talveund magama."

"Öökull on valmis metsa hiirteväbaks tegema."

"Pöder käib ringi, "VALIGE MIND !" külgedele maalitud."

Päris hea, et ise valima ei pääse, arvas käbi. No missugust lubadust oleks ta osanud teistest paremaks pidada.

"Kas sul on valik tehtud?" päris käbi harakalt, kui see järjekordselt kuuseoksale saba kõlgutama tuli.

"Kuidas siis," naksutas harakas nokka. "Igatahes."

"Kelle poolt sa hääletad?"

"Eks selle poolt, kes lubab rästastele piiramatu arvu pesapaiku. Igasse puudesalka rästapesa, igasse pessa kümme muna!"

Käbi mõtles, et soomused krussis. Kes säärane lubaja võis olla?

Harakas kihistas kaela kõveraks.

"Mina muidugi. Parema elu nimel." Ja justkui muna haaramiseks proovi tehes, ajas harakas noka laiali.

Jõudiski valimispäev kätte. Käbi kibeles uudiste ootel, kuid harakat ei olnud näha. Möödus päev, siis teine. Käbi koduks olev kuusetukk oli

justkui välja surnud. Viimaks vuristas pisike ohakalind mööda.

"Hei, sõber!" pistis käbi kisama. "Pea kinni! Kuidas valimised läksid? Kes metsaelu valitsejaks hakkab?"

"Valitseja jäi valimata. Kõik kandidaadid said ühe hääle."

"Aga harakas, aga harakas?" nõudis käbi.

"Harakas sai peksa ja parandab nüüd haavu. Tema püüdis orava häält enda omale lisaks näpata."

PETIS REBANE

Kasulikud näpunäited mängijatele "Tähekeses" nr. 1

JUTUSTAJA: Ühel suvel oli pikk põud. Palava ilmaga hakkas rebasel kange janu, läks kaevu otsima.

REBANE: (*Ähib*) Kui saaks veel ainult ühe lonksukese, ühe lonksukese vett, muud ma ei taha! Ma närbun ja närtsin kui lilleke! Janu võtab viimase jõu! Ah, üks lonksuke jahedat vett!

JUTUSTAJA: Jõudis rebane kaevule, kõndis ümber kaevu.

REBANE: Kaev mis kaev! Nüüd ma alles joon!

JUTUSTAJA: Põud aga oli kaevu kuivaks teinud, üksnes sügaval kaevupõhjas oli veel õige natuke vett järel.

REBANE: (*Otsib ämbrist*) Aga kus siis ämber on? Ämbrist ei olegi. Kuidas ma vett kätte saan? Eks ikka suuga.

JUTUSTAJA: Rebane upitas, upitas end üle kaevuserva, et suuga veeni ulatada, kuni kukkus alla.

REBANE: Uihh! Ma kukkusin kaevu! Appi, ma upun, appi, ma upun! (*Liugleb ülevalt alla kaevu põhja*) Mis seal ikka, upun siis upun, vähemalt ei sure ma janusse. Joon enne uppumist janu täis. Lonks-lonks, lonks-lonks! Oh kui hea! Nüüd võib kasvõi uppuda! Aga jalad on põhjas! Kaev ju peaaegu kuiv! Janu kustutasin ära, nüüd hüppan reipalt kaevust välja. Hops! (*Hüppab ja kukub tagasi vette*) Holps! Ei saanud kaevuservast kinni! Hops ja holps! Hops ja holps! Siin pole ruumi hoogu võtta! Ho-ops! Holps! Ho-ops! Holps! (*Kaotab lõpuks lootuse*) Mis siis nüüd? Kas ma jäängi siia kaevu põhja üksildast surma surema? Ei või olla! Mingi pääsetee peab ometi olema!

JUTUSTAJA: Tuli hunt kaevule jooma. Hunt oli veel janusem ja närvetum kui rebane, lausa roomas teine mööda maad.

HUNT: (*Tuleb vaevaliselt roomates*) Ähh-ähh-ähh, uhh-uhh-uhh! Küll on palav, küll on janu! Kui ometi saaks lonksukese! Kaevus peaks ikka veel natuke vett olema. (*Vaatab kaevu sisse, näeb rebast*) Mida sina seal kaevus teed?

REBANE: Eks ikka mõnulen viluvarjus ja kustutan janu! Tule kah alla!

HUNT: Arvad või?

REBANE: Ikka, ikka.

JUTUSTAJA: Kargaski hunt alla kaevupõhja. Jõi kulinal vett, sai janu täis.

HUNT: (*Joob*) Kull-kull-kull-kull!

REBANE: Joo, joo, hundikene! Värskenda ennast ja kogu jõudu!

HUNT: (*Pühib suud*) Aitüma hüva keelekaste eest. Ma astun nüüd edasi!

REBANE: Eks lähme pealegi. Ega minagi siia pikalt pidama ei jää.

HUNT: (*Hüppab üles, kuid ei ulata kaevuservani ja kukub tagasi*) Vups! Ja vulps! Vups ja vulps! Mis jama see on?

REBANE: Ega siin üksinda välja ei hüppa. Siin tuleb teineteisele toeks olla. Alguses aitad sina mind kaevust kuivale, siis tõmban mina sind üles.

HUNT: Mismoodi?

REBANE: Seisa vagusi, ma ronin sulle kukile ja kargan aga välja.

HUNT: Oot-oot, ma toetan jalad paremini maha! (*seab ennast seisma*)

REBANE: Seisa vastu kaevuseina! Ole ometi paigal, ära tuigerda! (*ronib hundile selga ja pääseb kaevust välja*)

HUNT: Ma hüppan üles, sa võta mul esimestest jalgadest kinni ja tõmba mind välja!

JUTUSTAJA: Aga rebane oli selleks ajaks juba kaugele metsa alla jooksnud. Polnud tal plaaniski hunti välja aidata.

REBANE: (*Jookseb ja naerab*) Ihh-ihh-hii! Ahh-ahh-haa! Vaat, kus rumal hunt! Las nüüd istub kaevus! Mis ta siis on nii loll, et usub rebase juttu!

JUTUSTAJA: Hunt sai nüüd aru küll, et rebane teda pettis. Aga see oli tagantjärele tarkus, sellest enam abi ei olnud. Aga ega meie ei jäta ju hunti abitult kaevu istuma? Meie tõmbame hundi ilusti välja! (*tõmbab teise käega hundi alt kaevust üles, hunt pistab sedamaid kiiresti plehku*)

HUNT: Aitüma välja aitamast! Mul kange kiire!

SIGRID VÄÄRTNÕU

IMEELUKAS

Uhel päeval levisid väikeses linnakeses jutud parki asunud kummalisest elukast. Inimesed, kes olid looma eemalt silmitsenud, ei osanud talle nime anda. Igaüks nägi teda isemoodi. Mõnele meenutas kassi, mõnele karu. Kellelegi tundus, et tegu on hoopis hobusega. Keegi arvas, et elukas sarnaneb lõviga. Rahulik linnaelu oli häiritud. Inimesed muutusid riikateks, sest püüdsid üksteisest üle karjades seletada, kes siiski pargis elutseb. Rahu huvides kutsuti kokku tarku mehi, et nemad teeksid kindlaks, mis sorti ärevust tekitanud loom on. Kuid ka teadlased ei jõudnud selgusele, sest igaühel oli eriarvamus.

"Vaadake, tal on krokodilli pea ja kaelkirjaku kael. See on vist kaelkrokodill," arvas üks.

"Ei, jõehobuse kere ja sea kärss. See on hoopis jõesiga!" hüüskas teine.

"Vaadake tema kilpi ja karukäppasid! See ei ole keegi muu kui kilpkaru," tõstis häält kolmas. Kära paisus üsna suureks, aga kokkuleppele ei jõutudki. Lõpuks otsustati viia elukas loomaaeda lootuses, et ehk leiab ta seal ise mõne sugulase. Siis on asi selge.

Nii tehtigi. Kuid elukas käis kõik puurid läbi, tervitades ühteviisi tuttavlikult iga sealset asukat. Tuli välja, et ta oli kõikide puurisolijate sugulane. Rahvahulk käis lärmates eluka kannul. Lõpuks seisatas too kaelkrokodill-jõesiga-kilpkaru keset loomaaia esist muruplatsi. Saabus hetkeline vaikus.

"Oi, ema, milline vahva imeelukas siin on!" kajas äkki hele lapsehää.

"Muidugi. See saab olla ainult imeelukas," nokutasid nüüd ka hallipäised õpetatud mehed rõõmsalt päid.

"Kuidas me ise selle peale ei tulnud!" imestasid linnakodanikud.

Sellest ajast peale jäigi imeelukas, kes oli ütle mata sõbralik, elama loomaaia esisele

muruplatsile. Temast oli kõigil lastel rohkesti rõõmu ja loomaaia asukatel palju kasu. Sest nii karudele toodud präänikud ja ahvidele mõeldud kommid, mis lastel vastu loomaaia eeskirju kaasa võetud, võis nüüd julgesti imeelukale sööta. Temal ei hakanud kunagi kõht valutama paljudest maiustustest. Selle tõttu olid ka kõik teised puuriloomad terved ja neil sündis palju poegi. Nii imeelukas kui ka linna loomaaed said varsti üle maailma kuulsa ning seda toredat looma oli alati uudistamas ilmatu hulk külastajaid

Illustreerinud PRIIT REA

HENNO KÄO

VÄHETUISKÄUP

Ühte vanasse majja kolisid uued inimesed. Majas oli ennegi igasuguseid asju. Olid ahjud ja pliit, lauad ja toolid, nagisev trepp. Trepil all kellegi kummikud ja kirju pall. Nüüd tassisid uued inimesed majja veel vana kummuti. Aga kummutis oli...

Vana maja oli aastaid niisama tukkunud. Nüüd ärkas ta üles. Aknad pesti puhtaks, ahjud pandi küdema, pliidi alla tehti tuli. Põrandalauad ja trepp lausa kriuksusid rõõmust. Korstnast tõusis suitsu. Aga kummutis oli...

Lapiti katust ja värviti seinu. Maja sai uue ja noorema näo. Isegi õu rehitseti puhtaks ja kaev

parandati ära. Aga kummutis oli...

No mis teha, tuleb vist lõpuks välja öelda, et kummutis oli lummutis. Et mis ta seal tegi? Midagi ei teinud, lummutis lihtsalt elas kummutis. Seal oli tema kodu. Öösiti pugus lummutis ettevaatlikult kummutist välja ja hiilis majas ringi. Tuli ju koduümbrusega tuttavaks saada. Ühel ööl tahtis ta minna pööningut uurima. Enne seda vaatas ta igaks juhuks trepil alla. Seal oli ilus kirju pall. Ja kummikud. Ja ühes kummikus oli...

Kummutilummutis oleks hea meelega natuke palli veeretanud. Tal polnud ju kunagi palli olnud. Nüüd oleks aga olnud hea võimalus proovida, kas see palli veeretamine on ka mõnus. Aga kummikus oli...

Teisel ööl käis kummutilummutis pööningul ära. Seal oli õige huvitav. Mööda naksuvat ja kriiksuvat treppi tagasi jõudnud, piilus ta jälle trepil alla. Kuid kummikust vaatas välja...

Nojah, pole pääsu. Tuleb seegi välja ütelda, et kummikust vaatas välja kummutis. Ega sa ei ehmunud? Kummikutes on hariikult ikka kummutised. Selles pole midagi erilist. Kummikus oli kummutise kodu.

"Mis sa seal passid!" ütles kummikukummutis.

"Eks veereta palli, kui tahad.!"

"To-to-tohib siis või?" kokutas kummutilummutis. Kummikukummutis ajas talle hirmu nahka. Kes siis kummutisi ei kardaks!

"Sa veel küsid!" urises kummikukummutis.

"Mind on see pagana pall põhjalikult ära tüüdanud! Ja kummikust on mul juba ammu kõrini! Ja üldse on mul sellest trepialusest siiber!"

Nagu näha, oli kummik kummikukummutisele tõesti kõrist saadik. Tuul undas korstnas ja kolistas siibriga. Oli päris jube. Pisut väriseva jalaga tonksas kummutilummutis palli. See veeres vastu seinu ja tuli rõõmsalt tagasi.

"Äkki tahad palli endale?" tundis kummikukummutis huvi.

"Tahan jah," rõõmustas kummutilummutis, "hirmsasti tahan!"

"Võta siis," pakkus kummikukummutis. "Ja võta see kummik pealekauba. Teise võid samuti võtta kui meeldib. Ainult ma tahan midagi ka vastu."

"Aga mida?" küsis kummutilummutis ja mõtles, mis tal anda oleks. Kummutisahtlites oli küll igasugust kraami. Kuid se polnud tema, vaid inimeste oma.

"Teadagi, mida," naeris kummikukummutis. "Kummutit, noh!"

Kummutilummutis kohkus. Ära anda oma kodu kirju palli ja kummiku eest! Kas pole see liiga odav hind? Aga pall oli ikka väga ahvatlevalt ilus. Ja seda oli lõbus veeretada.

Kaubeldi kaua. Vastu hommikut lepiti kokku, et kummikukummutis kolib nädalaks kummutisse. Ja et siis võib kummutilummutis terve nädala palli veeretada. Nii palju kui vähegi jaksab.

Enne, kui valgeks läks lipsaski kummikukummutis kummutisse. Kummutilummutisel ei jäänud üle muud, kui kummikusse pugeda. Seal oli kole kitsas. Ja ei lõhnanud just kõige paremini. Kuid lõbusa elu nimel on ju ennegi talutud pisikesi ebamugavusi.

Lõbus elu läks lahti öösel. Kummikus elav kummutilummutis läks palli veeretamisega nii hoogu, et unustas igasuguse ettevaatuse. Inimesed ärkasid üles ja imestasid, et pall muudkui veereb. Õnneks läks see asi kassi kraesse.

Nädala lõpu poole jäi lõbu ikka vähemaks. Ka pall ei paistnud enam kuigi ilus. Selle ööst öösse veeretamine näis lausa totter. Ja kui nädal täis sai, läks kummutilummutis oma kummutit tagasi nõudma.

"Veereta aga rahulikult palli edasi," ütles kummikukummutis, "mul pole veel kaugeltki kummutist siiber! Tule nädala pärast, eks siis näe."

Mis siibrist ta ometi pidevalt räägib, mõtles kummutilummutis. Kummutil polnud tema teada mingit siibrit. Ta pugus jälle kurvalt umbesse kummikusse. Kummik oli talle täpselt kõrini. Või peaks ehk ütleva, et kummutilummutisel oli hoopis kummikust kõrini?

Saladused

TIINA TOOTSİ

Võti ragises lukuaugus. Mari tuli koju. Ta oli pere vanim laps ja käis juba koolis. Vaevalt oli üks kinni klõpsatanud, kui tüdruk teatas võidukalt: "Mul on saladus!"

Uudise peale jooksis esikusse Märt, Mari noorem vend.

"Mis saladus? Räägi mulle ka!"

"Ei!" vastas õde. "Ma ei räägi välja oma saladust."

"Mis saladus sul on? No räägi ikka!" käis vend peale. Ent suur õde jäi endale kindlaks. Kui välja rääkida, pole saladus enam mingisugune saladus.

"See pole aus!" pahandas nüüd Märt. "Maril on saladus, aga minul ei ole."

"Pole viga," arvas ema. "Küll sul ka omad saladused tekivad."

Säärane jutt poissi ei lohutanud. Kust need saladused pidid tulema, kui tema oli iga päev ema ja pisiõe Elliga kodus ning kõik toimetamised-mängimised olid teistele teada.

"Mina tahan ka saladust!" ei jätnud Märt järele.

"Mõtle ise mõni saladus välja," soovitas ema. Aga häid mõtteid ei tulnud poisile pähe.

"Ma ütlen sulle ise ühe saladuse," pakkus ema. Sellega oli Märt päri. Ema sosistas pojale midagi kõrva ja poisi näole ilmus kaval naeratus.

"Mul on ka saladus!" uhkustas nüüd Märt.

Seepeale muutus omakorda Mari uudishimulikuks. Mis saladus võib küll vennal olla? Könnib muudkui kavala näoga ringi ja pugistab naeru.

"Kuule," ei pidanud tüdruk enam vastu. "Ütle oma saladus välja. Ma annan sulle siis kommi."

"Hea küll," oli poiss nõus. "Aga ütle sina oma saladus mulle ka."

"Ma juba peaaegu ütlesingi välja. Minu saladus oli see, et meie klassi Katil oli sünnipäev ja ta andis kõigile kolm kommi. Mul on kaks veel alles. Noh, ütle nüüd sina oma saladus."

"Minu saladus on see, et mul pole ühtegi saladust," naeris Märt.

"Mmm! Nii pole aus!" oli Mari nõrдинud. Ent mis see enam aitas – üks komm oli vennale lubatud.

Ema, kes oli lapsi jälginud, ütles nüüd:

"Minge sööge kommi salaja teises toas, et te Ellile isu peale ei ajaks. Ta on veel väike. Mida vähem ta komme sööb, seda parem."

Kavalate nägudega hiilisid õde-venda teise tuppa. Neil oli ju saladus. Elli ei tohtinud sellest midagi teada. Kommi vennale andes sõnas Mari:

"Ma oleksin selle nangunii sulle andnud. Sellepärast ma hoidsingi kaks kommi alles, et neid kodus koos süüa."

KELGUTAMA

Lumi maha tulnud juba kohe välja jooksen ma. Enne aga küsin luba, et võiks minna kelgutama.

Allan Noormägi

LUMI

Lumi tuli päeval maha, õue minna ma nüüd tahan. Kõige parem uisutada, suusatada vahel tahan. Metsas puudel härmastik, see on päris imelik. Aknaklaasil ilus lill, mulle meeldib lumepilv.

Karoline Roosipuu

ORAV TALVEL

Kuuseke metsas, ilus on ta. Väikesed käbid on ilusad ka. Ripuvad rõõmsalt nad puu peal reas, näljane orav neid vaikselt krõbistab.

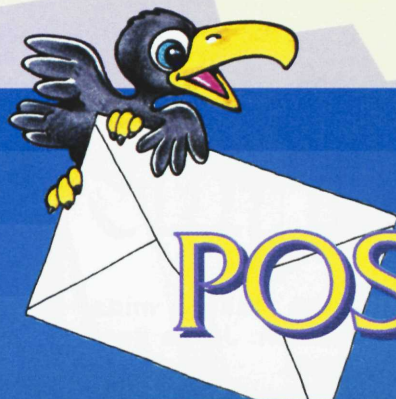
Madis Kartau

LUMEST MEES

Lumi tuli täna maha, lumemme teha tahan. Õues juba lumemees, lehvitab kui rõõmus mees. Talvel seisab lumest mees kindlalt minu akna ees. Ta ei karda tuult ja pakast, peab sõbraks koera Paukat.

Grete Tobber

Deana Noop 8 a.

POSTIPAUN

KÜLL ON KENA KELGUGA...
Nii arvavad küllap kõik lapsed. Aga kas kõik on talverõõmudest salme kirjutanud? Elva Gümnaasiumi II b klassi tüdrukud ja poisid tegid seda.

KÜLMAPOISS

Külmapoiss sa vana sul – jääs on meri, jääs ka lumi. Suusad jalga pandi krops – nii läeb liug meil pikemaks. Ole rõõmus, ikka krops, siis sa oled tore laps.

Maris Sule

TALV

Puudel peas on lumemütsid ja kelgumäel nüüd väiksed jütsid. On tuisand teed ja ilmad külmad, kuid rõõmu täis on laste silmad.

Kristjan Joost

TALV

Jänes pugus lumehange, sest et pakane on kange. Tuis see tegi puhta töö, möllas õues kogu öö.

Eneli Õigus

SEMUDE HÜMN TALVEL

Me kapist kelgud võtame ja lähme kelgumäele. Me tuusad mehed oleme ja kelgusõitu teeme. Me võidame kõik võistlused ja võidame kõik mehed. Meil tunnistusel pole kahed ja see on täitsa lahe.

Rene Lõhmus

MÖLLUMEEES

Mina lähen kelgutama, lumepalle veeretama. Kelk see liugleb, lumi tuiskab, linnukene rõõmsalt hõikab. Kelgutades lumes möllan, tuisupoisse ma ei pelga.

Deana Noop

Karoline Roosipuu 8 a.

Võistlus sisukale kirjale

Hea on lugeda sõbralt või sugulaselt saadud sisukat ja huvitavat kirja. Rõõmu tunned ka siis, kui oled ise sellise kirjaga hakkama saanud. Kõik siin elus vajab õppimist, ka kirja kirjutamine.

Ülemaailmne Postiliit (UPU) korraldab noortele kirjakonkurse. Eesti Post osaleb selles 1994.aastast. Möödunud aastal oli konkursi teemaks "Kiri inimesele, kellest tunned puudust". Võistlusel osalejaid oli palju. Nagu ikka selgitati algul meie parimad kirjajutajad. Rahvusvahelisele konkursile võis saata ainult ühe kirja, nii on ette nähtud.

Rahvusvaheline zürri tunnistas Tallinna Arte Gümnaasiumi õpilase KADRI UMBLEJA kirja (õpetaja INGRID PUKK) hõbemedali vääriliseks.

KADRI TUNNISTAB:

Enda mäletamist mööda olen kirjutamisega tegele-
lenud juba 3.- 4.klassist peale. Mulle meeldisid
filmid ja ma tahtsin midagi taolist teha. Kuna ma
ise filmi teha ei saanud, siis mõtlesin, et raama-
tuid saan ikka kirjutada. Selle kirja kirjutasin ma
koolitööna. Õpetaja saatis meie tööd konkursile.
Auhind tuli täieliku üllatusena.

Ma loen enda arvates väga palju, ka teised on
seda mulle öelnud. Kõige rohkem loen ulmekir-
jandust. Lemmikraamatuks on Tolkieni
"Sõrmuste isand" triloogia.

Põhiliselt kirjutan arvutiga, nii on kõik kirjutatud
lood alles. Arvutiga meeldib töötada ka selle-
pärast, et pastakaga kirjutades väsib käsi ära.

Suur kirjade kirjutaja ma ei ole. Postiga tulnud
kirja on ikka parem saada, aga aega läheb selle-
ga kauem.

ÕPETAJA INGRID PUKK:

Kadri on hästi suur lugeja ja arvan, et sealt on ka
kirjutamise huvi tulnud. Ta on kirjutanud 250
leheküljelise raamatu. See on fantaasialugu.

Paljudel lastel on kirjutamisega raskusi, mida
nooremad õpilased, seda raskem. Ju ka see-
pärast, et loetakse vähe raamatuid.

KATKEND KADRI VÕIDUKIRJAST:

*"Usu kogu südamest – varem või hiljem lahenevad
kõik probleemid. Meil on raskeid aegu, kannatame,
kaotame lähedasi. Teekond pole kunagi kerge. See
pole nii mõeldudki. Aga kui jääd truuks sellele, mida
sa usud, laabub kõik lõpuks siiski. Ole alati valmis
võitlema selle nimel, millesse Sa usud. Pole tähtis,
kas Sinuga on nõus tuhanded või ainult üks inimene.
Vahel oled maailmas täiesti üks. Võitle selle eest,
millesse Sa usud..." nii Sa õpetasid.*

Praegu toimub 2003. aasta kirjavõistlus teemal
"Kirjutan Sulle (Teile) sellest, kuidas me võime
ehitada paremat tulevikku."

Võistlusest saavad võtta osa kuni 15-aastased
noored. Kirjas peab olema mitte alla 500 sõna ja
mitte üle 1000 sõna. Kiri võib olla kirjutatud ka
inglise, prantsuse, saksa või vene kee-
les.

Tööle lisada ümbrik,
milles autori ees- ja
perekonnanimi,
vanus, aadress, kool,
klass ja õpetaja ees-
ja perekonnanimi.
Marki pole vaja
ümbrikule kleepida.

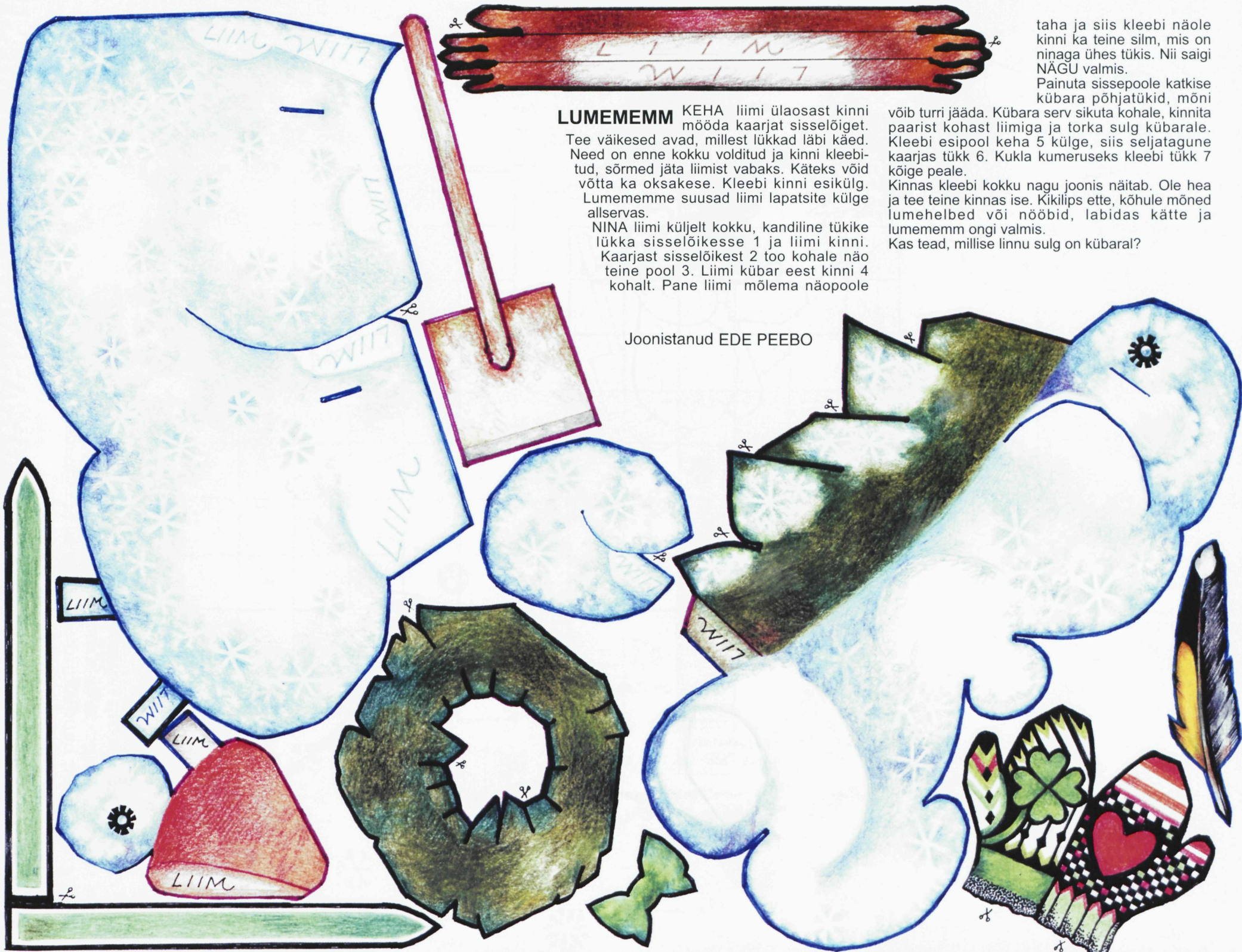
Töö saada aadressil:
Konkurss, AS Eesti
Post, Narva mnt 1
10001 Tallinn

Tähtaeg 28. veebruar
2003 (kalendertempli
jälgend ümbrikul).

Õpetaja Ingrid Pukk ja Kadri Umbleja esinemas raadios.

taha ja siis kleebi näole kinni ka teine silm, mis on ninaga ühes tükis. Nii saigi NÄGU valmis.

Painuta sissepoole katkise kübara põhjatükid, mõni

LUMEMEMM KEHA

liimi ülaosast kinni mööda kaarjat sisselõiget. Tee väikesed avad, millest lükkad läbi käed. Need on enne kokku volditud ja kinni kleebitud, sõrmed jäta liimist vabaks. Käteks võid võtta ka oksakese. Kleebi kinni esikülge. Lumememme suusad liimi lapatsite külge allservas.

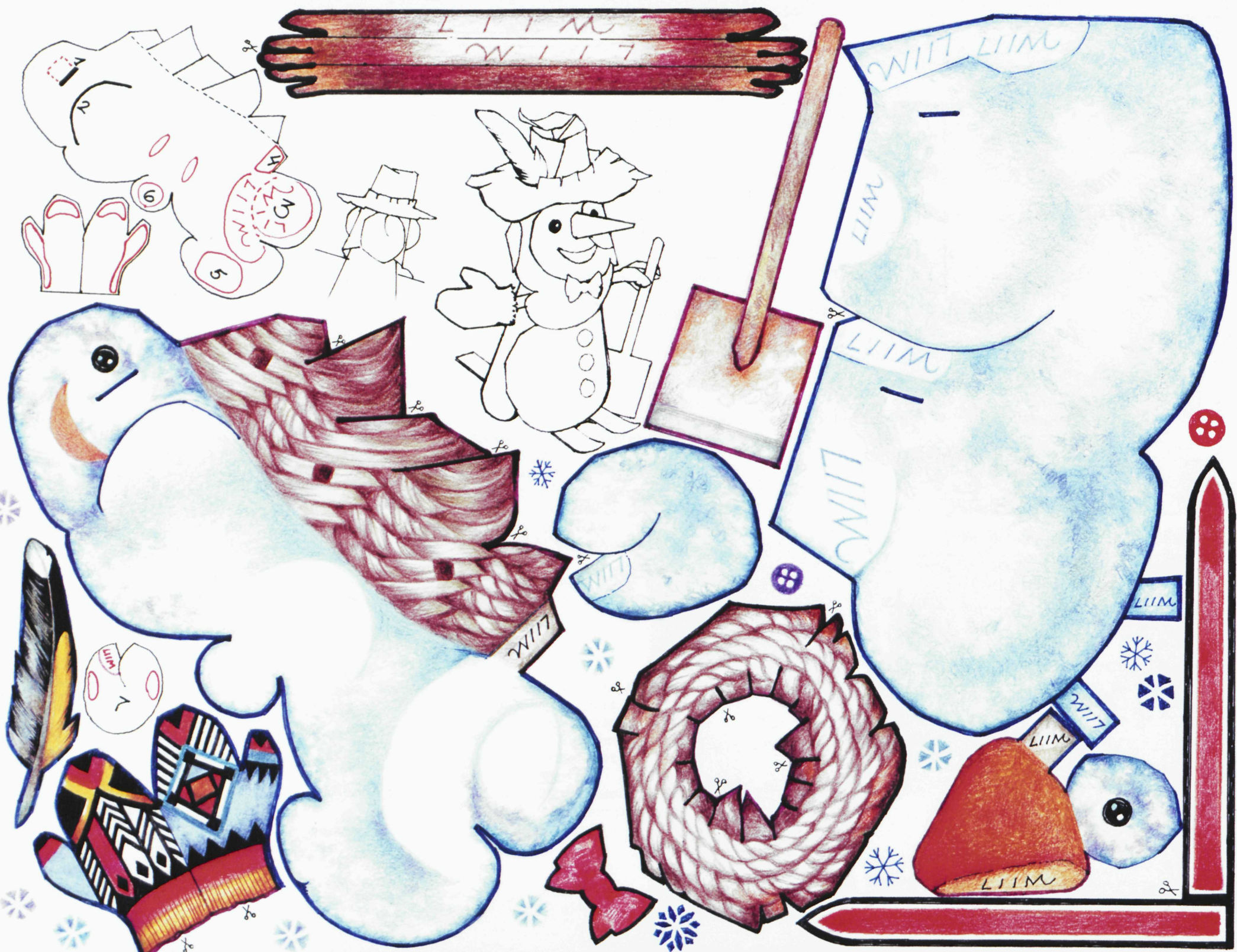
NINA liimi küljelt kokku, kandiline tükike lükka sisselõikesse 1 ja liimi kinni. Kaarjast sisselõikest 2 too kohale näo teine pool 3. Liimi kübar eest kinni 4 kohalt. Pane liimi mõlema näo poole

võib turri jääda. Kübara serv sikuta kohale, kinnita paarist kohast liimiga ja torka sulg kübarale. Kleebi esipool keha 5 külge, siis seljatagune kaarjas tükk 6. Kukla kumeruseks kleebi tükk 7 kõige peale.

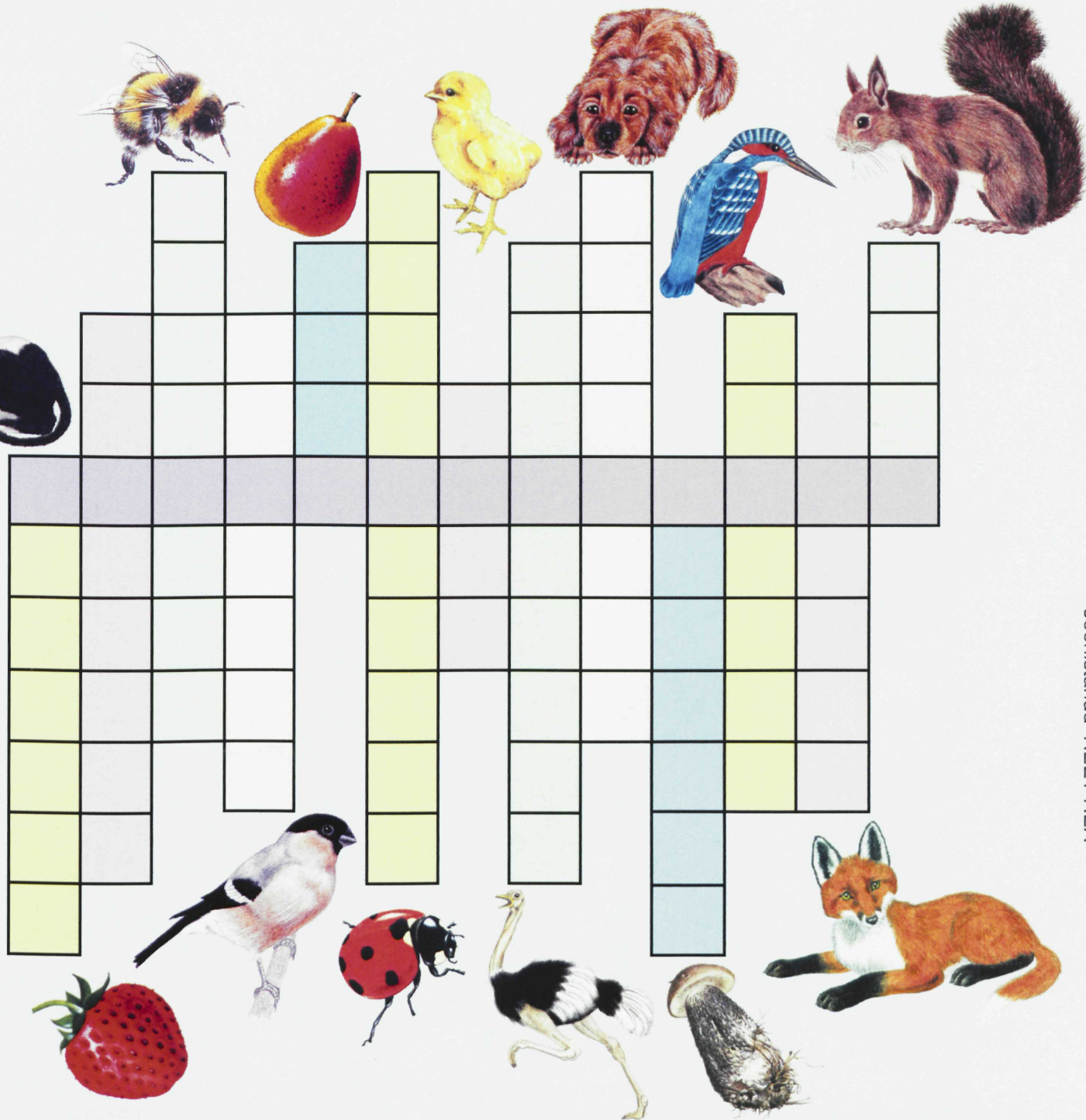
Kinnas kleebi kokku nagu joonis näitab. Ole hea ja tee teine kinnas ise. Kikilips ette, kõhule mõned lumehelbed või nõõbid, labidas kätte ja lumememm ongi valmis.

Kas tead, millise linnu sulg on kübaral?

Joonistanud EDE PEEBO

Kui kirjutad piltide juures olevatesse värvilistesse ruutudes ülevvalt alla õiged sõnad, saad lillades ruutudes vasakult paremale ühe veebruarikuu toredate päeva.

Joonistanud REET REA

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE
Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks: 6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee
tel 6257319

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
VIIVE
NOOR

Kunstnik Karla

Jõudsin Hunt Hugole külla kenal pärastlõunal, mil ta oli just lõpetanud päevaprae. Tal oli hea tuju ja piisavalt aega mulle poseerida – st. liikumatult seista, istuda või lamada.

Hugo halli kasuka joonistamiseks valisin grafiitpliiatsid ehk nagu sina ütled – harilikud pliiatsid.

Ei mäletagi, kellel tuli esimesena pähe suurepärane mõte panna õrn joonistav (ja määriv!) söepulk puust kesta sisse. Tänu sellele saame nüüd pliiatsit teritada ja oma tööriista pidevalt töökorras hoida. Ära siiski oma pliiatseil kukkuda lase. Puust kest on õhuke ega kaitse sütt löökide eest.

Pliiatsiga tõmmatav joon võib olla väga erinev: joonistad teravaotsalise ja tugevasöelise pliiatsiga – saad helehalli vaevunähtava õrna joone; kasutad tõmbiotsalist pehmet pliiatsit tuleb joon lai ja süsimust. Tulemus on sellestki kui tugevalt pliiatsiga paberile vajutas (ära liiga tugevasti vajuta – süsi murdub või teeb paberisse augu) ja millisele paberile joonistad. Väga siledale ja libedale paberile jääb joonistus heledam ja nõrgem kui pehmele, krobeline pinnaga paberile. Võta erinevaid pabereid ja pliiatseid ning veendu ise.

Vabrikutes trükitakse pliiatsitele tähed ja numbrid, mis näitavad, millise söetugevusega pliiats on. Täht H märgib tugevat sütt ja B pehmet, number selle ees omakorda tugevuse või pehmuse astet.

Olen tööd teinud ainult helehalli jälge jätva 5H pliiatsiga ja 9B pliiatsiga, millega sain süsimusta jõulise joone. Usun, et oled tuttav HB või 2B pliiatsitega, need on head nii kirjutamiseks kui joonistamiseks.

Kindlasti oled tuttav ka kustukummiga, millega "vale" pliiatsijoont kustutada. Ole sellega ettevaatlik, tugevasti nihitud koht sinu joonistusel pole sugugi kena, seevastu mõned kustutamata "abijooned" teevad töö elavamaks – mahlasemaks.

Kui töö valmis, palu jälle ema lakiga appi. Pliiatsijoonistuski on õrn ja kipub määrduma. Joonistamise ajaks võta puhas paber käe alla, siis ei nihi juba tõmmatud jooni laiali.

Grafiitpliiatsiga joonistamine on peen ja tundlik töö.

